

adressée à l'abbé Keuller.¹²⁸ Il prouva dans cette lettre, par des raisonnements irresistibles et en réfrénant difficilement son indignation: que les paroles du cardinal renfermaient nécessairement, *même malgré Lui*, les conclusions que monsieur l'abbé Thompson en avait tirées.¹²⁹ Cette lettre fit grande impression. Elle frappa indirectement et respectueusement le cardinal aussi.

Il y a davantage. Le abbé Thompson avait prononcé son jugement sur un livre de l'abbé Sloet, président de l'association apologétique, dont j'ai parlé ci-dessus.¹³⁰ Il loua en termes modérés *tout ce livre*¹³¹ à l'exception d'une seule expression dans laquelle monsieur l'abbé Sloet parla d'une *évolution* de la *notion* de la primauté du Pape et d'une *évolution* de cette *primauté elle-même*. Il critiqua cette expression comme *moderniste*, en citant une proposition condamnée du décret 'Lamentabili'.¹³² En critiquant cette expression, il *excusa expressément l'intention* de l'auteur. Néanmoins, peu après le cardinal permit de publier les paroles, par lesquelles Il avait recommandé ce livre. *Son secrétaire*, le Père Drehmanns, en expédiant cette permission, fit mention d'une critique *dérisonnable*, visant clairement la critique de l'abbé Thompson. Les paroles du secrétaire avec celles du cardinal furent publiées *dans tous les journaux catholiques*.¹³³ Néanmoins je connais parmi nos Pères un théologien, qui a, pendant 13 ans, enseigné la théologie dogmatique et qui va parfaitement

128. Ook opgenomen in *Rome 2*(1913-1914), 118-120. De Dominicaanse theoloog L.Th. Derksen (kloosternaam 'Hyacinthus'; 1849-1928), naar eigen zeggen 'een vereerder van het integraalroomsch streven', onderscheidde zich door polemische geschriften. Rogier, *In vrijheid herboren*, 557; C.E.M. Struyker Boudier, *Wijzgerig leven in Nederland en België. II. De Dominicanen* (Nijmegen 1986), 37-38.

129. 'Daar kan zelfs Zijne Eminentie niets aan veranderen en Rector Thompson kan het ook niet helpen'.

130. 'Past. Sloet en de evolutie', *Rome 2*(1913-1914), 89-92; bedoeld is Sloets boek *Heeft Jesus het Pausschap niet gesticht?* (vgl. de documenten VI en IX).

131. In feite suggereerde Thompson, onder verwijzing naar een bespreking in de *Maasbode*, dat het hier vooral om kundige compilatie-arbeid ging; *ibid.*, 90.

132. *Lamentabili sane*, decreet van het H. Officie van 3 juli 1907, warin 65 stellingen als 'errores modernistarum' werden veroordeeld, vooral ontleend aan werken van de Franse exegeet A. Loisy. Stelling 54 luidde: 'Dogmata, sacramenta, hierarchia, tum quod ad notionem tum quod ad realitatem attinet, non sunt nisi intelligentiae christianae interpretationes evolutionesque, quae exiguum germen in Evangelio latens externis excrementis auxerunt prefeceruntque.' (Denzinger, *Enchiridion symbolorum*, 673). Thompson ('Pastoor Sloet', 90) gaf dit als volgt weer: 'De dogma's, de sacramenten, de hiërarchie zijn, zoowel wat het *begrip* als de *realiteit* (de zaak zelf) aangaat, niets anders dan uitleggingen en evoluties van de Christelijke gedachte, die de kleine in het Evangelie verscholen kiem door uiterlijken groei hebben vermeerderd en vervolmaakt.' Nadat hij met een citaat van Loisy had aangetoond dat de stelling op diens werk terugging, vervolgde hij: 't Lijkt wel of hij [Sloet] die stelling van Loisy woordelijk nageschreven heeft'.

133. Zie Rogier, *In vrijheid herboren*, 557; in het stuk, dat in de kranten van 19 augustus verscheen, werd geprotesteerd tegen de 'ongegronde aanvallen' op Sloet.